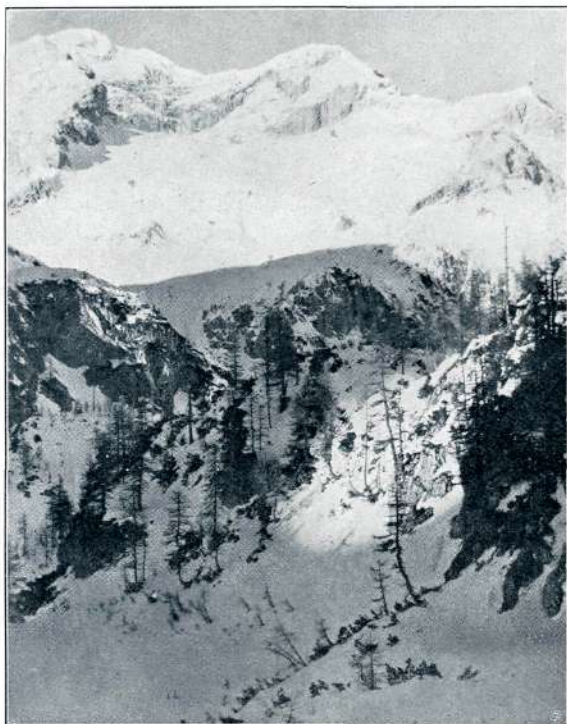

dr. Oblakom. In to je bilo edino, kar je motilo veselo razpoloženje.

Spominjam se, da je vstal dr. Oblak in napil ženino in nevesti. Nisem poslušal, kaj je govoril; bil sem kakor v omotici. Videl sem kakor v sanjah, kako so se med govorom izpreminjale poteze na obrazih poslušalcev: zdaj v resno, zdaj v šaljivo — kakor je pač govoril dr. Oblak. Ko pa je sedel in končal, so se kakor na povelje obrnile oči vseh vame. Moral me je bil pač omeniti v svojem govoru; a Bog ve, da ne vem za to. Dolgo je trajalo, da sem se zavedel. In ko me je

POGLED NA TRIGLAV Z VELEGA POLJA.

dregnil dr. Oblak, češ: »Vstanite in govorite!« — kaj sem hotel: Vstal sem in govoril — —

Dovoli, prijatelj, da prekinem in ti pokličem v spomin neke dogodke iz dijaških let.

Ali se spominjaš naše abiturijentske veselice? Ali veš, kako je tedaj v obmiznih govorih izbruhnilo na dan tisto dvojno mišljenje, ki sta ga skoz vso gimnazijo zastopali dve nasprotni si struji? Eni so bili pesimisti; drugi smo bili optimisti. Enim so rekli tudi materialisti, drugim idealisti.

In tedaj ob veselici se je bil dvignil »pesimist« ter je govoril:

»Med ljudstvo pojdemo. A pravilo naj nam bo: Ljudem ne zaupaj izlepa. Glej v prvi vrsti

nase, da si zagotoviš brezskrben obstanek. Fabula o našem ‚dobrem‘ ljudstvu naj ostane fabula . . .«

Tako materijalist.

Pa si se dvignil ti kot zagovornik optimistične struje in si ga zavrnil:

»Da takozvano ljudstvo ni vse dobro, to je gotovo. Da je med ljudmi mnogo takih, ki jim je zaupati le z opreznostjo — kdo bi tajil? Toda, tovariši, ne sodimo enostransko! Ne pozabimo, da se dobe zlasti med preprostim ljudstvom srca in značaji, ki jih — hočeš-nočeš — moraš spoštovati. Preprosti so in neučeni, a vendar so veliki! Tako so veliki, da se mi, ki se štejem izobražene, moramo sramovati vpričo njih . . .«

Tako ti.

Ali se spominjaš, kakšno pritrjevanje so takrat izzvale tvoje besede? Da si takrat izrekel veliko resnico, to — prijatelj! — vem jaz danes bolje, nego sem vedel tedaj . . .

No in ta dogodek iz dijaških let — ali je bilo pametno, ali ne? — sem povedal svatom tistikrat v svojem govoru. Ali so me razumeli, ali ne — ne vem. Kako so nepremično zrli vame in v pazljivosti vztrajali do konca. Le dr. Oblak je mrmral v brado, češ:

»Neumnost! Kdo Vas razume?«

Pa to me ni oplašilo. Videl sem namreč — in tega ne bom pozabil nikoli —, kako se je med mojim govorom orosilo oko nevesti Luciji in kako si je potem, ko smo trčili, z robcem zakrila oči in natihem ihtela. Zdi se mi, da če drugi ne — ona me je razumela. In to mi je dovolj!

Drugo jutro pa sem odhajal. Lojze in Tine sta zapregla molče. Sklanjala sta se globoko dol nad jermene, ker jutro je bilo megleno in rosa je silila v oči . . . Na oknu sta dehtela nagelj in reseda. Reseda je ostala ponižna kot je bila, nagelj pa je bil pognal v tem času novih cvetov. Preden sem stopil na voz, se je pojavila od nekod roka in utrjala tri najlepše. Hranim jih še danes.

* * *

In tako, prijatelj, naj roma sedaj teh desetero listov do tebe, ker zate sem jih pisal. Pisal sem dogodke sproti, kakor sem jih doživljal, zato so listi pisani malo hlastno in raztrgano . . . Pošljem ti jih, ker si me sam prosil zanje. Potem pa, ko bodo listi oddani, naj mi bo, kot da sem v izpovedi izpral iz dogodkov vse tisto, kar je zame manj lepo in manj častno. Ostanajo naj samo lepi in očiščeni spomini.

